

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТЕЛӘЧЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
(IV чакырылыш)**

**КАРАР
бишенче утырыш**

2021 елның 21 май

№22

Теләче авылы

**«Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Теләче авыл жирлеге»
муниципаль берәмлекендә
бюджет төзелеше һәм бюджет
процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Теләче авыл жирлеге Советы карар итте:

1. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Теләче авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне күшүмтә нигезендә расларга.
2. Элеге карап гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.
3. Элеге каарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга.

Теләче авыл жирлеге башлыгы

Н.Н. Хажипов

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Теләче авыл жирлеге
Советының 2021 елның 21
маендагы 22 номерлы
каарына 1 номерлы
кушымта

НИГЕЗЛӘМӘ

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Теләче авыл жирлеге»
муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән койләнелә торган хокук мөнәсәбәтләре

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Әбde авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Әбde авыл жирлеге» (алга таба - жирлек) муниципаль берәмлеке уставы нигезендә, бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында жирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контролльдә тоту барышында, шулай ук муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру һәм жирлекнен муниципаль бурычын Идарә иту процессында барлыкка килгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен көйли.

2 статья. Авыл жирлекендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукий нигезләре

Бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья. Жирлек бюджетының хокукий рәвеше.

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Теләче авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Теләче авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Советы (алга таба текст буенча - Жирлек Советы) каары формасында эшләнә һәм раслана.

Жирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проектын төзу Теләче авыл жирлеке башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә (алга таба текст буенча - Жирлекнең башкарма комитеты) Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның Жирлек Советының хокукий актлары таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

5 статья. Жирлектә Россия Федерациясенең бюджет классификациясен куллану узенчәлекләре

1. Жирлек бюджеты курсәткечләренең Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләрендәге бюджетлар белән чагыштырылуын тәэмин итү максатларында,

жирлек бюджеты проектын төзгөндө, жирлек бюджеты үтэлешен башкарганда, аның үтэлеше турында хисап формалаштырганда Россия Федерациясенең бюджет классификациясе Россия Федерациясенең Бюджет кодексына һәм бюджет хокукий мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукий актларга ярашлы рәвештә кулланыла.

2. Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтгәндә Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнгән нормативлар нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында бүленә торган керемнәр буенча бюджет керемнәренең баш администраторлары кодларының дәвамлылыгы тәэммин ителә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- бюджет системасының бердәмлеге;
- бюджетлар арасында керемнәр һәм чыгымнарны һәм дефицитларны финанслау чыганакларын аеру;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- бюджетлар дефицитларын финанслау чыганакларын, керемнәрен, чыгымнарын чагылдыру тулылыгы;
- баланслылык;
- бюджет акчаларыннан файдалануның нәтиҗәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) каплавы;
- утә күренмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дересслеге;
- адреслылык һәм бюджет акчаларының максатчан характерда булуы;
- чыгымнарын ведомство карамагында булуы;
- кассасының берлеге.

7 статья. Жирлектә бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы тубәндәге этапларны үз эченә ала:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразларын, бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына эшләү;
- бюджет проектын тезү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджетын үтәү;
- бюджет турындагы карага үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында тубәндәгеләр катнаша:

- Жирлек советы;
- Жирлек башлыгы;
- Жирлекнең башкарма комитеты;
- Жирлек фондының ревизия комиссиясе;
- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары).

9 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек советы:

- Жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны карый һәм раслы;

- Жирлек бюджетының үтәлешен алга таба тикшереп торуны оештыра;

-Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәгэ 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, Жирлек уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Жирлек советына Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенция чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэммин иту өчен кирәkle барлык мәгълумат жирлекнең башкарма комитеты тарафынан бирелергә тиеш.

2. Жирлекнең башкарма комитеты жирлек бюджеты проектын төзүне тәэммин итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән Әбde авыл жирлеге Советына раслау өчен кертә, жирлек бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэммин итә, Әбde авыл жирлеге Советына раслау өчен жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап бирә, муниципаль бурыйчны идарә итүне тәэммин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм (яки) аларга ярапшы рәвештә кабул ителә торган бюджет хокукий актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлек комиссиясе тубәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- бюджет акчаларынан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;

-бюджет турындагы каарлар, бюджет законнарының башка норматив хокукий актлары проектларына, шул исәптән бюджет күрсәткечләренең (параметларының һәм характеристикаларының) нигезлелегенә экспертиза ясау;

- муниципаль программаларга экспертиза ясау;

- бюджет процессына анализ һәм мониторинг ясау, бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча гикшерүләр үткәрү һәм бәяләмәләр әзерләү, шулай ук бюджет процессында ачылсанган тайпышларны бетерү һәм аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

-эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чарагарының баш администраторлары тарафынан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү.

4. Бюджет акчаларының баш булучесе:

бюджет акчаларынан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә, аны раслансан бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә;

узенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре бульп торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындағы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәрне үтәүне формалаштыра, раслы һәм контролъдә tota;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафынан үтәүне тәэммин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;

муниципаль берәмlek исеменнән аны буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалаты йөкләмәләре буенча жавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет чараларын гамәлгә ашыру:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын алучыларга һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга бүлеп бирә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимәр кертә;
- максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәэммин итә;
- бюджет акчаларының тиешле баш бүлүчесе билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет чараларын алучы түбәндәгे бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджет сметасын төзи һәм үти;
- бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- үзенә каралған бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлелеген, максатчан кулланылышын тәэммин итә;
- бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (булүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тәкъдимәр кертә;
- бюджет исәбен алыш бара (бюджет исәбен алыш баруны тәэммин итә) йә килемшү нигезендә бу вәкаләтне башка учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (булүчегә) бюджет хисабын формалаштыра (булдыруны тәэммин итә);
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, әлеге Нигезләмәне жайга сала торган хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне башкара.

10 статья. Бюджет керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жылемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төzelә.

11 статья. Бюджет чыгымнары

1. Бюджет чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен чикләү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Әбде авыл жирлеке» муниципаль берәмлеке акчалары исәбенән башкарылырга тиеш.

12 статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек башкарма комитетының резерв фондын төзу күздә тотыла ала.

Жирлек башкарма комитетының резерв фонды күләме бюджет турындагы карап белән билгеләнә һәм чыгымнарының гомуми күләме карапы белән расланган чыгымнарының 3 проценгыннан арта алмый.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе жирлекнең башкарма комитеты тарафынан раслана.

Жирлек башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турында хисап жирлек бюджетының үтәлеше турындагы квартал саен һәм еллык хисапларга күшүп берелә.

13 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру

Дәүләт яки муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товар, эш, хезмәтләр сатып алу (алга таба - сатып алу) - заказчы тарафыннан «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законында (2019 елның 27 декабренә үзгәрешләр белән) билгеләнгән һәм тәэммин итүгә юнәлдерелгән гамәлләр жыелмасы дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар. Сатып алу тәэммин итүчене (подрядчы, башкаручы) билгеләүдән башлана һәм контракт яклары йөкләмәләрен үтәү белән тәмамлана. Әлеге Федераль закон нигезендә сатып алуны гамәлгә ашыру турында хәбәрнамә урнаштыру яки житкерүчене (подрядчыны, башкаручыны) билгеләүдә катнашырга чакыру юнәлеше каралмаган очракта, сатып алу контракт төзүдән башлана һәм контракт яклары тарафыннан йөкләмәләрне үтәү белән тәмамлана.

14 статья. Бюджет дефициты

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындагы карап белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты дефициты, керемнәрен расланган күләмен һәм (яисә) салым керемнәренең өстәмә нормативлары буенча керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәрен расланган гомуми еллык күләменен 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар күрелгән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы жирлек бюджеты керемнәрен расланган гомуми еллык күләменен 5 процентыннан артмаска тиеш кайтарылмын торган керемнәрен һәм (яисә) салым керемнәрен расланган күләмен өстәмә нормативлары буенча исәпкә алмыйча.

Жирлек бюджеты дефицитын финанслау чыганаклары составында жирлек бюджеты турында Совет карары белән жирлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка формаларыннан кергән акчалар дефицитын финанслау чыганаклары һәм (яки) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча счетларда калган акчаларны киметү очрагында жирлек бюджеты дефициты әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрне күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирлекнең жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча счетларда.

3. Еллык хисап күрсәткечләре буенча урнашкан жирлек бюджеты дефициты әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

15 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына кертелә:

номиналь хакы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жәлел ителгән һәм жирлек тарафыннан юкка чыгарылган кредит оешмалары арасындагы аерма Россия Федерациясе валютасында;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары белән жәлел ителгән һәм юкка чыгарылган Жирлек арасында аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты дефицитын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

Жирлек бюджеты дефицитын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Жирлек милкендәге акцияләрне һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан көрәмнәр;

Жирлек бюджеты чарапары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукин барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка бирел торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында урнашу гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чарапар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнен башка бурыч йөкләмәләрен каплауга юнәлдерслә торган чарапар күләме;

юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындан аерма;

Жирлек бюджеты чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм Жирлек бюджеты чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счетка исәпләнгән чарапар арасында, район бюджеты чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган чарапар белән идарә итү операцияләрен үткәргәндә аерма.

Жирлекнен бюджет дефицитын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән һәм максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән Жирлек бюджет кредитлары арасындан аерма;

максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләрне үтәүгә юнәлтелгән чарапар күләме, муниципаль гарантияләрне гарант тарафынан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукин барлыкка китергән очракта.

16 статья. Жирлекнен муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнен бурыч йөкләмәләре түбәндәге йөкләмәләр рәвешендә яшәргә мөмкин:

1) Жирлек һалының кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә);

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитларына;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитларына;

4) Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жирлек тарафынан җәлеп ителгән кредитларга;

5) Россия Федерациясе валютасында курсателгән Жирлек гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);

6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка җәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) кредит оешмаларыннан жирлек тарафынан җәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Жирлекнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөклөмөләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) Россия Федерациясе валютасында йөклөмөләре күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазъләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме, алар буенча йөклөмөләр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән;

3) Россия Федерациясе валютасында йөклөмөләре күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөләр күләме;

5) Россия Федерациясе валютасында күчеп килүнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөклөмөләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) Россия Федерациясенән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жәлеп ителгән чит ил валютасындагы Жирлек бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөләр күләме.

Жирлекнең кыскасроклы (кимендә бер ел), уртачасроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озаксроклы (биштән алып 10 елга кадәр) йөклөмөләре булырга мөмкин.

17 статья. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Жирлекнең бурыч йөклөмөләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу

1. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмәсе муниципаль бурыч органының вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, түләүгә (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөклөмөләрне һәм муниципаль хокукий актларны үтәмәгән) дәгъва белдерелмәгән очракта, муниципаль бурыч йөклөмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң өч ел дәвамында күрсәтелгән бурыч тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр вәкиллекле органының муниципаль хокукий актларында башкача каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча Жирлекнең бурыч йөклөмөләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житу (килеп житу турында белешмәләр алу) дәрәҗәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Әлеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамланғаннан соң жирле администрация Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукий акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән исәптән чыгарыла торган муниципаль бурыч йөклөмөләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмән жирле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәптән чыгару суммаларын күрсәтмичә, аларны исәптән чыгару суммасына киметү юлы белән башкарыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килемешүләре буенча йөклөмөләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөклөмөләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамалгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазъләр чыгарылышлары, аларны эмиссияләү шартларына ярапшлы рәвештә, аларны тулысынча эмиссияләгән орган тарафыннан сатып алынган

(алмашу нэтижэсендэ яки Россия Федерациясе законнарында каралган башка операциялэр нэтижэсендэ алынган), күрсэтелгэн орган каары буенча вакытыннан алда тулэнгэн дип танылсырга мөмкин.

Муниципаль кыйммэtle көгазылэр эмитенты аларны юкка чыгару датасы башланганчы сатын алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операциялэрне алмаштыру нэтижэсендэ алынган) муниципаль кыйммэtle көгазылэр буенча йөклөмэлэр үтэлгэн дип танырга хокуклы.

18 статья. Муниципаль алымалар

1. Жирлекнэц муниципаль эчке алымалары дигэндэ муниципаль кыйммэtle көгазылэр урнаштыру юлы белэн hэм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан hэм кредит оешмаларыннан кредитлар алу юлы белэн заем акчаларыннан муниципаль бюджетка жэлеп иту анлашыла, алар буенча Жирлеклэрнен бурыч йөклөмэлэр барлыкка килэ, алар Россия Федерациясе валютасында белдерелгэн заемщик буларак.

2. Жирлек муниципаль тышкы алымалары дигэндэ, Россия Федерациясе тарафыннан максатчай чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек исеменнэн жирле бюджетка кредитлар жэлеп иту анлашыла, алар буенча Россия Федерациясе каршындагы Жирлекнэц чит ил валютасында чагыльш тапкан бурыч йөклөмэлэр барлыкка килэ.

3. Муниципаль тышкы алымалар чираттагы финанс елына hэм план чорына Россия Федерациясе тышкы дэүлэт хисаплашулары программасына кертелгэн проектларны финанслау максатларында гамэлгэ ашырыла.

4. Жирлек исеменнэн Россия Федерациясе Бюджет кодексы hэм Жирлек уставы нигезендэ муниципаль алымаларны гамэлгэ ашыру хокукуна жирле администрация (Жирлекнэц башкарма-күрсэтомэ органы) ия.

5. Муниципаль кыйммэtle көгазылэрне урнаштыру түбэндэгэ шартларны үтэгэн очракта, Жирлек тарафыннан гамэлгэ ашырыла:

1) Жирлекнэц бурыч йөклөмэлэр буенча вакыты чыккан бурыч булмау;

2) Жирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмэте билгели торган дэрэжэдэн түбэнрэй кредит рейтингти алынган, исемлэгэе Россия Федерациясе Хөкүмэте тарафыннан билгелэнэ торган юридик затларын берэrsеннэн яисэ берничэ рейтинг гамэллэрэн гамэлгэ ашыруучи заттан.

6. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы hэм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендэ бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменэ керткэн очракта, муниципаль алымаларны гамэлгэ ашырырга, муниципаль гарантиялэрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнэц бурыч тотрыклылыгы күрсэтикчэлэрэн арттырууга китерэ торган күләмнэрдэ бирергэ хокуклы түгел.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы hэм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендэ бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменэ керткэн очракта, муниципаль алымаларны гамэлгэ ашырырга, муниципаль гарантиялэрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белэн эчке hэм тышкы үзлэштерулэр программалары, чираттагы финанс елына hэм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантиялэр, шулай ук күрсэтелгэн программаларга үзгөрешлэр белэн килемштерелгэн очракта гына бирергэ хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы hэм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендэ бурыч тотрыклылыгы түбэн булган заемчылар төркеменэ керткэн очракта, муниципаль алымаларны гамэлгэ ашырырга, муниципаль гарантиялэрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Поселешнэц бурыч тотрыклылыгы күрсэтикчэлэрэн күрсэтикчэлэрэн арттырууга китерэ торган күләмнэрдэ бирергэ хокуклы түгел.

9. Жирлек, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы hэм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендэ Түбэн бурыч тотрыклылыгы булган заемчылар төркеменэ кертелгэн очракта, муниципаль эчке заемнарын кредит

оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазыләрен урнаштыру юлы белән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук районның түләү сәләтен торғызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары формасына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясының 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясының 7 пунктында каралган.

10. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы альянмаларны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түтел.

11. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке альянмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке альянмалар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук курсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган Жирлекнең түләү сәләтен торғызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча Район йөкләмәләрен реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

19 статья. Чит ил валютасында Жирлек тарафыннан альянмалар һәм гарантияләр бирү узенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында алган альянмаларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, Россия Федерациясеннән чит ил кредитлары җәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларыннан файдалану кысаларында гына Россия Федерациясенә чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

20 статья. Муниципаль альянмаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль альянмаларны алуның иң чик күләме дигэндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы хисаплар программалары буенча жирле бюджетка акчалар җәлеп итүнен җыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча җәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурычлар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акча җәлеп итүнен гомуми суммасы жирле бюджет бюджеттә дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләменнән артмаска тиеш жирле бюджет турында карар белән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып.

3. Әгәр жирлекнең хисап финанс елында бурычка алуларының гомуми суммасы жирле бюджет дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Жирлекнең хисап финанс елы йомгаклары буенча бурыч йөкләмәләрен түләү күләменнән артып китсә, агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән жирле бюджет акчаларының курсәтгән артыклык суммасындагы калдыклары Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш Россия Федерациясе, агымдагы финанс елына бурычларның чик күләмен киметү белән.

21 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы курсәткечләренең чик курсәткечләре

1. Жирле бюджет турында каар белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) Чираттагы финанс елыннаң соң киләсе елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына булган хәл буенча) югары чикләре билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге курсәтелә.чит ил валютасында (Жирлектә чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр булганда).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (Жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булган очракта) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләуләрне утәгендә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы каар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренең, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында карапланылган очракта, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы каар белән расланган 50 проценттан артмаска тиеш (чираттагы финанс елы) жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча, кире кайтарылмый торган керемнәрен һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне утәгендә жирле бюджет турындагы каар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмнән тыш, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган 10 проценттан артмаска тиеш;

2) чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына килеп чыккан муниципаль бурычны түләү һәм хезмәт курсоту буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджет турында каар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең һәм Россия бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменең 20 процентыннан артмаска тиеш федерацияләр; курсәтелгән нисбәтне исәпләгендә бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә юнәлтелгән түләүләр суммасы исәпкә алымый.

22 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тәэммин итә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуку былу (булмау);

5) гарантияләр бирунең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэммин ителә торган йөкләмәләр курсәтелгән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы бюджет турындагы тиешле каарга күшымта булып тора.

23 статья. Муниципаль тышкы алынмалар программысы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программысы максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында федераль бюджеттан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алынмалар программысы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) жирле бюджетка акча жәлеп иту күләме һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) Районның бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программысы жирле бюджет турындагы каарга чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) күшымта булып тора.

24 статья. Муниципаль эчке алынмалар программысы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программысы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алынмалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алынмалар программысы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке үзләштерүләре башкарғанда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнен жирле бюджетка акчалар жәлеп иту күләмнәре һәм ин чик сроклары;

2) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программысы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турындагы каарга күшымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч уткәру муниципаль эчке алынмалар программында чагылмый.

25 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программысы

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программысы, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнен гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукуы булу (булмау);

4) гарантияләр бирүнен һәм үтәүнен башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программы бюджет турындагы тиешле каарга күшымта булып тора.

26 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның ин чик күләмнәре

Номиналь бэя буенча чираттагы финанс елына һэм план чорыныц һэр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммэtle көгэзълэрнең ич чик кулэмнэре Район Советы тарафыннан тиешле бюджет турындагы карап белэн билгелэнгэн муниципаль эчке бурычнын өске чиге нигезендэ билгелэнэ.

27 статья. Муниципаль гарантиялэр

1. Муниципаль гарантия шартнамэдэн яисэ башка алыш-бирештэн (төп йөклэмэлэрдэн) барлыкка килгэн бенефициар алдында аның акчалата йөклэмэлэрэе принципын тиешенчэ үтэүне тээмин итэ.
2. Муниципаль гарантия принципал йөклэмэлэрэн вакытыннан алда үтэүне тээмин итми, шул исэгтэн аларны вакытыннан алда башкару йэ бурычларны үтэү срокы якинлашып килуче дип саналган вакыйгаларны (хэллэрне) вакытыннан алда үтэүне тээмин итми.
3. Муниципаль гарантиянең язма рэвеше мэжбури.
4. Муниципаль гарантия төп йөклэмэлэр суммасы курсэтелгэн валютада бирелэ.
5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чиклэрэндэ үзе тээмин иткэн йөклэмэ буенча субсидия жаваплыгына ия.
6. Муниципаль гарантиядэ түбэндэгелэр курсэтелэ:
  - 1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукий белем - Район) һэм гарант исеменнэн гарантия биргэн орган исеме;
  - 2) бенефициарның исеме;
  - 3) принципал исеме;
  - 4) гарантия бирелэ торган йөклэмэ (төп йөклэмэнең исеме, төзелгэн көне һэм номеры (ул булганда), төп йөклэмэнең гамэлдэ булу вакыты яки аның буенча йөклэмэлэрне үтэү вакыты, якларның исемнэре, төп йөклэмэнең башка мөһим шартлары курсэтелгэн);
  - 5) гарантия буенча гарант йөклэмэлэрэе күләме һэм гарантиянең ич чик суммасы;
  - 6) гарантия бирү нигезлэрэе;
  - 7) гарантиянең үз көченэ керү датасы яисэ гарантия үз көченэ керэ торган вакыйга (шарт);
  - 8) гарантиянең гамэлдэ булу вакыты;
  - 9) гарантияне очракны билгелэү, гарантия үтэү турында бенефициарның талэплэрэн курсэтуү срокы һэм тэртибе;
  - 10) гарантияне чакыртып алу нигезлэрэе;
  - 11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөклэмэлэрне башкару тэртибе;
  - 12) гарантия суммасын тулы күләмдэ яисэ гарантиянең нинди дэ булса өлешендэ яисэ тулы күләмдэ яисэ гарантия белэн тээмин итэлгэн принципалның үтэлгэндэ (башка нигезлэрдэ туктатылганда) йөклэмэлэренең нинди дэ булса өлешендэ һэм гарантиядэ билгелэнгэн башка очракларда киметү нигезлэрэе;
  - 13) гарантияне туктату нигезлэрэе;
  - 14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгэртелэ алмаган төп йөклэмэлэр шартлары;
  - 15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гарант тарафыннан түлэнгэн акчаларны кайтару принципына гарант талэбэе булу яисэ булмау (принципалга, регресска гарантнын регресс талэбэе);
  - 16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациисе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукий актларында, гарант исеменнэн гарантияне бирүче орган актларында билгелэнгэн белешмэлэр.

7. Гарантның принципалга регресс талэплэрэ хокукуын күздэ тотмаган дэүлэт (муниципаль) гарантиясе белэн бары тик хужалык җемгыйтенен, аның 100 процент акцияиэрэе (өлешлэрэе) тиешле публик-хокукий белемгэ (гарантка), мөлкэте тиешле публик-хокукий белем (гарантка) милкендэ булган дэүлэт (муниципаль) унитар предприятиенен, э регресс хокукуын күздэ тотмаган Россия Федерациисенең дэүлэт гарантиясе генэ тээмин итэлэ ала гарантның принципка талэплэрэ, шулай ук Россия

Федерациялар тарафынан оештырылган (оештырылган) Дәүләт корпорациясе яки дәүләт компаниясе йөккөмәләре тәэмин ителергә мөмкин.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керуе календарь дата белән яисә гарантиядә курсателгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белән билгеләнә.

9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын узгреттергө хокуксыз.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарга караган таләпләр гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка гарантка тапшырыла алмый (башка нигезләр буенча күчә), облигацийләргә хокукларның яна хужасына (сатып алучыга) күчү белән бәйле рәвештә күрсәтелгән хокукларны Россия Федерациясе кыйммәтле көгазыләр турындагы законда билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (кучудән) башка, алар буенча принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү муниципаль гарантия белән тәэмин ителе.

11. Принципалның кредит (шул исәптән облигация) буенча йөкләмләрен үтәүне тәэмин итүче дәүләт (муниципаль) гарантиясе гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөкләмә шартлары алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелмәгән очракта гына Гарант тарафыннан кире алынырга тиеш, һәм (яисә) Россия Федерациясе законнары һәм (яисә) кредит килешүе һәм кредит буенча дәүләт (муниципаль) гарантиясен бирү турында шартнамә нигезендә кредит акчаларын максатчан куллануны кредитор контролльдә тота торган дәүләт (муниципаль) гарантиясе белән тәэмин ителгән кредит (заем, шул исәптән облигация) акчаларын максатсыз файдаланган очракта.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түлэү турьндагы бенефициарның талэбे (гарантияне башкару турьндагы бенефициарның талэбे) гарантия белэн билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турьнда бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә курсәтелгән документлар белэн курсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия нэм муниципаль гарантия бирү турындағы шартнамәдә билгеләнгән сроткан иртәрәк гарантияне үтәү турындағы таләпләрне, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәэмин ителгән гарантияләрне үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килем чыккан очракта, курсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәу турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итәргә ләм таләпнәң күчермәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантияда билгеләнгән вакытта курсәтелгән таләпкә күшүмтә итеп бирелгән документлар белән гарантияне үтәү турындагы бенефициарның таләбен нигезләү предметына һәм таләп гарантиясе шартларына һәм аңа күшүп бирелгән документларга туры килү-килмәвендә карарага тиеш.

16. Гарантияне башкару түрүнде бенефициарның һәм аза күшымта итеп бирелгән документтарның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның тубәндәге очракларда таләпләрен канәтгәтүләндерүдән баш тарта:

1) таләп hэм (яисә) ана күшүп бирелгэн документлар гарантка гарантия бирелгэн срок (гарантиянен гамэлдэ булу срокы) тэмамланганин соң тапшырылган;

2) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп нәм (яисә) аңа күшүмтә итеп бирелгөн документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал hэм (яисэ) өченче затлар тарафынан тэкъдим ителгэн принципал гарантияллэрэе белэн тээмин ителгэн йөклэмэлэрне тиешенчэ үтэүне баш тарткан;

5) гарантиядэ билгелэнгэн башка очракларда.

17. Канәттесез дип танылган очракта, һәм (яисә) муниципаль гарантиянең һәм (яисә) аның күшымта итеп бирелгән документларның үтәлүе турындагы бенефициарның таләбен канәттәләндерудән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергэ мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләрнә каршы торырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да каршы килү мәгълүматларына хокукны югалтмый.

19. Гарантиянең һәм аңа күшүмтә итеп бирелгән документларның үтәлеши турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгән срока гарантия буенча йәкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантия белән караплан бенефициар алдында гарантның йәкләмәсе гарантия белән тәэммин ителгән принципалның вакыты чыккан йәкләмәләре күләмендә, эмма гарантия суммасыннан артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

- 1) гарантиядә билгеләнгән күләмдә бенефициар гарантиясен түләп;
- 2) ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгән вакыт узгач;
- 3) гарантия белән тәэммин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) оченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта йә курсәтелгән йәкләмәләрне башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан курсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындагы таләпне үтәүгә карамастан), (әлеге Кодексның 116 статьясында курсәтелгән очрактан тыш);

4) бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, аның гарантына һәм (яисә) гарантия буенча аның йәкләмәләреннән гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кайтару юлы белән, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү очен нигезләр булмау шартларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында караплан гарантка кире кайту нәтижәсендә;

5) гарантия бирелгән принципалның йәкләмәсе билгеләнгән вакытта барлыкка килмәс;

6) төп йәкләмә туктатылгач (шул исәптән бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантияне үтәү турында гарантка таләп куйганнын соң принципал һәм (яки) бенефициарны бетерү белән бәйле), (әлеге Кодексның 116 статьясында 8 пунктында курсәтелгән очрактан тыш) яки аны гамәлдә булмаган килешү дип тану белән;

7) бенефициар башка кешегә тапшырган яки бенефициарның гарантия буенча гарантка, хокуклар һәм (яки) төп йәкләмә буенча бурычларга таләпләрнән башка нигезләре буенча башка кешегә күчкән очракта гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка (курсәтелгән таләпләрнәң (хокукларның һәм бурычларның) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән кыйммәтле кәгазьләр турында тәртиптә яңа хужага (сатып алучыга) облигацияләргә хокуклар, принципалның (эмитентның) йәкләмәләрен үтәү гарантия белән тәэммин ителә);

8) принципал белән башка затка тапшырылган яисә хокуклар һәм (яисә) йәкләмәләр (бурыч) принципларына караган башка нигезләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка, төп йәкләмәләр буенча икенче затка күчкән очракта;

9) гарантияне гарантиядә курсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Анын буенча гарант йәкләмәләре туктатылганнын соң, бенефициар белән гарантия туто курсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуклар бенефициары очен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәяләүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турында билгеле булган бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Эгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата галәбе хокуклары гарантына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү очен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәпкә алына, э мондый муниципаль гарантия буенча йәкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Өгөр мунисипаль гарантияне гарант тарафыннан үтэү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукуын барлыкка китермәсә үйлесүүнүүн принципалга карата таләбе хокуклары гаранттына бирелүгө байланып, мондый мунисипаль гарантияне үтэү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөклөмәләрнен нинди дә булса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга таләбе гарант тарафыннан кире кайтарылган акчаларны кире кайтару исәбенә алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Мунисипаль гарантияләр белән тәэммин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Мунисипаль гарантия белән тәэммин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, мунисипаль гарантия бирү турсындагы шартнамәдә билгеләнгән йөклөмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, мунисипаль гарантия бирү турсындагы шартнамәдә билгеләнгән жаваплы була.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсө булган йөклөмәләрне тәэммин итүгэ бирелә торган мунисипаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Мунисипаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөклөмәләр буенча мунисипаль гарантияләр бирү һәм үтэү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Мунисипаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет коды һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

28 статья. Мунисипаль кыйммәтле кәгазыләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазыләр мунисипаль кыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

2. Мунисипаль кыйммәтле кәгазыләр Эмитенты булып, Жирлек уставында мунисипаль алышмаларны гамәлгә ашыру хокукуна ия жирле администрация чыга.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылыша мөмкин булган мунисипаль кыйммәтле кәгазыләрнең төрләре, аларның эмиссия һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

29 статья Бюджетара трансфертлар

Бюджетара трансфертлар РФ Бюджет кодексында билгеләнгән рәвешләрдә һәм тәртиптә бирелә.

30 статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексынның 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турсында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

31 статья. Жирлек алдыннан акчалата йөклөмәләр

1. Жирлек алдыннагы акчалата йөклөмәләр буенча бурыч булып билгеле бер датага жирлек алдыннагы акчалата йөклөмә нигезендә түләнергэ тиешле акчалар суммасы тора.

2. Жирлек каршында акчалата йөклөмәләр буенча таләпләр Жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдыннагы акчалата йөклөмәләр буенча бурычларны исәптән чыгару һәм юкка чыгару һәм торғызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, Жирлекнең Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек каршында мондый йөклөмәләрне үтәүне тәэммин итә торган акчалата йөклөмәләрне (акчалата йөклөмәләр буенча бурычларны) исәпкә ала, шулай ук

курсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында курсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында курсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Эгәр шартнамә нигезендә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындағы акча йөкләмәләре жирлек бюджетының бердәм счетына тиешле акчалар суммасы күчерелгән көннән башкарылган дип санала.

II бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

32 статья. Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе һәм сроклары

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

Бюджет проектын төзу Жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм аның таләпләрен үтәгән килеш кабул ителә торган жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзу тубәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесене Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

- жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау;
- жирлек салым сәясәтенен төп юнәлешләре һәм жирлек салым сәясәтенен төп юнәлешләре;
- муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, курсәтелгән программалар проектларында).

3. Бюджет проектын төзу өчен тубәндәгеләр турында белешмәләр кирәк:

- гамәлдәге, бюджет проекты эшләнә башлаган вакытка Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турындағы законнары, салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындағы норматив-хокукый актлары;

- федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралгаң салымнардан жирлек бюджетына чигерүләр нормативлары;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәҗәләре бюджетларыннан бирелә торган түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган көртөмнәрнең һәм (яисә) салым көртөмнәренең фаразлана торган күләме;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәҗәләреннән тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре;

муниципаль хезмәтләр курсәтүгә норматив чыгымнар.

33 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы кимендә өч елга әзерләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы жирлек Советына бюджет проектын кертү турында карап кабул иту белән бер үк вакытта башкарма комитет тарафыннан хупланы.

3. Жирлек бюджеты проектын төзу һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын узгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын узгәртүгә китерә.

34 статья. Бюджет көртөмнәренең фаразлау

1. Бюджет көртөмнәре жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә жирлек бюджеты турындағы карап проектын жирлек Советына кертү көненә гамәлдә булган шартларда Россия Федерациясенең салым һәм жыемнар турындағы законнарын,

Татарстан Республикасы законнарын һәм жирлек Советының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукий актларын нигезендә фаразлана.

2. Жирлек советының жирле салымнар түрүндагы каарларга үзгәрешләр кертү түрүндагы каарлары, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә кергән жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы Совет каарлары жирлек советына чираттагы финанс елында һәм план чорына жирлек бюджеты түрүнде каар проекти кертелгәнче 10 көннән дә соңга калмычка кабул ителергә тиеш.

3. Жирлек Советы каарларының жирлек бюджеты керемнәренең гомуми күләмен үзгәртугә китерә торган һәм Жирлек Советының бюджет түрүнде Каар проекти Жирлек Советына карауга кертелгәннән соң кабул итегендә нигезләмәләре, агымдагы финанс елында һәм агымдагы финанс елы курсәткечләре буенча жирлек бюджетына үзгәрешләр керткәндә, Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

35 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Теләче муниципаль районның Финанс-бюджет палатасында билгеләнә торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул итә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

36 статья. Муниципаль программалар

1. Жирләүнәң муниципаль программалары (алга таба - муниципаль программалар) Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптә Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программалар эшләү һәм курсәтлән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру түрүнде каарлар кабул итү тәртибе Жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме программаны расланган муниципаль хокукий акт нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет чыгымнарының тиешле программыны түрүндагы каар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим итә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр Жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар үз көченә кергән көннән алыш өч айдан да соңга калмычка бюджет түрүндагы кааррага туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча Жирлек ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелегенә бәй бирә.

Курсәтләгән бәяләүнә үткәру тәртибе һәм аның критерийлары Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Курсәтләгән бәяләү нәтижәләре буенча Жирлек башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программалың чираттагы финанс елыннан башлап аны туктату яисә үзгәртү кирәклеге, шул исәптән муниципаль программалы гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеге түрүнде каар кабул итепергә мөмкин.

37 статья. Бюджет проекти төзү тәртибе һәм сроклары

Бюджет проекти төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының бюджет законнарында һәм Жирлек Советының муниципаль хокукий актларында билгеләнгән таләпләрне үтәп, күчергечнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

III бүлек БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАРНЫ КАРАУ һәм РАСЛАУ

38 статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Жирлек бюджеты турындагы каарда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарың гомуми күләме, жирлекнең дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, элеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка курсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш;

2. Жирлек бюджеты турындагы каар белән түбәндәгеләр раслана:

- бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

- бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

- чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) яки бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), чыгым төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яки) максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс ельна һәм план чорына) бюджет Чыгымнарын классификацияләү чыгымнары төрләре, шулай ук Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукий акты нигезендә билгеләнгән очракларда бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының 2,5 процентыннан ким булмаган күләмдә (максатчан билгеләнешкә ия булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмаганда), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 5 процентыннан ким булмаган күләме (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), Россия Федерациясе бюджет системасының максатчан билгеләнештәге башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар хисабына каралган);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет дефицитын финанслау чыганаклары;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яки) муниципаль тышкы бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм һәр план чорыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына булган хәл буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге курсәтелгән;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм элеге Нигезләмәдә билгеләнгән жирлек бюджетының башка курсәткечләре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы каар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын һәм аларга икенче ел план чорының параметрларын, жирлек бюджеты проектын ёстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чоры параметрларын узгәрту жирлек Советының муниципаль хокукий акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы курсәткечләрен узгәрту расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яки киметү яки жирлек бюджеты чыгымнарының ёстәмә максатчан статьялары һәм (яки) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләре чыгымнарын ведомство структурасына кертү юлы белән башкарыла.

4. Шартлыча расланган (расланган) чыгымнар дигэндэ, бюджет чыгымнары классификациясе нигезендэ план чорында буленмэгэн бюджет ассигнованиелэрэ аңлашыла.

5. Жирлек бюджеты түрүндагы каар белэн, жирлек бюджеты чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиелэриннэң һэм (яисә) гомуми күләмнен тыш, жирлек бюджеты түрүндагы каар белэн билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергэ (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителэ торган аерым төр салым булмаган керемнэр буенча бюджет керемнэрреннэң файдалану каралган булырга мөмкин.

39 статья. Бюджет проекты белэн бер үк вакытта бирелэ торган документлар һэм материаллар

Жирлек бюджеты түрүндагы каар проекты белэн бер үк вакытта чираттагы финанс елына һэм план чорына жирлек Советына түбәндәгелэр тапшырыла:

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һэм жирлекнең салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә якынча йомгаклар һэм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә көтелгән нәтижәләре;
- жирлекнен социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һэм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнэрнең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты);
- жирлек бюджеты проектына аңлатма языу;
- муниципаль эчке бурычның югары чиге һэм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һэм план чорының елдан-ел арта барган елының 1 гыйнварына торышы буенча;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- башка документлар һэм материаллар.

40 статья. Жирлек Советына бюджет түрүнде каар проектын керту

1. Жирлек башкарма комитеты житәкчесе чираттагы финанс елына һэм план чорына бюджет түрүнде каар проектын жирлек Советына 15 ноябрьдән дә сонга калмычча кертэ.

2. Чираттагы финанс елына һэм план чорына Теләче авыл жирлеге муниципаль берәмлеке бюджеты түрүнде жирлек Советы каары проектында план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерү һэм төзелэ торган бюджетының планлаштырылган чорының икенче елы күрсәткечләрен раслау күздө тотыла.

3. Теләче авыл жирлегенен расланган муниципаль берәмлеке бюджеты параметрларын түбәндәгечә билгеләү каралган:

Теләче авыл жирлегенен чираттагы финанс елына һэм план чорына бюджеты түрүндагы каар проектын карау предметы булган төгәлләштерелгән күрсәткечләрне раслау;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган курсәткечләрен арттыруны яисә киметүне раслау йә аңа тиешле бюджет чыгымнарының естәмә максатчан маддәләре һэм (яисә) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен керту.

4. Өгөр Чираттагы финанс елында һэм план чорында бюджет ассигнованиеләренең чик гомуми күләме Теләче авыл жирлеге муниципаль берәмлекенен жирлек Советы каарлары белэн билгеләнгән чыгым йөкләмәләрен финанс белэн тәэммин иту өчен житәрлек булмаса, Башкарма комитет жирлек советына жирлек советының чираттагы финанс елында һэм (яки) план чорында финанслау чыганаклары белэн тәэммин ителмәгэн жирлек Советының аерым каарларының үз көченә керү срокларын үзгәртү (гамәлдә булуны туктату) түрүндагы каарлары проектларын кертэ.

41 статья. Бюджет түрүнде каар проектын карау

1. Чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында каар проекти кертелгэннэн соң 2 эш көне эчендә жирлек Советы рәисе аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә жибәрә.

10 (ун) эш көне эчендә референдум комиссиясе, ачыкланган очракта, әлеге проектның кимчелекләрен курсәтеп, бюджет турында каар проекти турында бәяләмә әзерли.

Совет депутатлары әзерләгендә Ревизион комиссия бәяләмәсе Бюджет турындагы каар проектина төзәтмәләр керткәндә исәпкә алына.

2. Жирлек комиссиягә, шулай ук жирлек Советы депутатларына тикшерелеп, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында каарның кертелгән проекти гавами тыңлаулаarda тикшерелә.

3. Жирлек Советы рәисе каары белән бюджет турында каар проекти буенча килештерелмәгән мәсьәләләр барлыкка килгән очракта, жирлек башкарма комитеты һәм Жирлек Советы вәкилләренең бертигез саны керә торган килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин.

Килешүү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне карый.

Жирлек бюджеты турындагы каар бер уқылышта кабул ителә.

4. Жирлек Советы кабул иткән 2 (ике) эш көне эчендә бюджет турындагы каар имзалаңу өчен жирлек Советы рәисенә жибәрелә.

5. Жирлек бюджеты турындагы каар рәсми рәвештә халыкка игълан ителергә тиеш.

42 статья. Бюджет турындагы каарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турындагы каар кабул итэлмәү нәтижәләре

1. Бюджет турындагы каар каралырга, жирлек Советы тарафыннан расланырга, жирлек Советы Рәисе тарафыннан чираттагы финанс елы башланганчы имзалаңырга тиеш.

Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә бюджет турында кабул ителгән каарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэммин иту буенча мөмкин булган барлык чарапларны күрергә тиеш.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы каар финанс ёлы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән қысаларда бюджет белән вакытлыча идарә иту режимы кертелә.

IV булек БЮДЖЕТ ҮТӘЛЕШЕ

43 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Бюджетны үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

2. Бюджет үтәлеше кабул итегендә бюджет һәм касса планына туры килергә тиешле бюджет нигезендә оештырыла.

Бюджет касса бердәмлеке һәм чыгымнарның ведомство карамагы нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

44 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Бюджетларның керемнәр буенча үтәлеше түбәндәгеләрне күз алдында тота:

агымдагы финанс елында әлеге Кодекста, Россия Федерациясе субъектларының бюджеты (каары) һәм башка законнары һәм әлеге Кодекс нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар турында законда (каар) һәм Россия Федерациясе субъектларының башка законнары белән билгеләнгән нормативлар буенча бүленә торган Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жылемнарны һәм башка кертемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне Федераль казначылык органнары счетларыннан һәм бюджетка башка кертемнәр исәбеннән күчерү;

артык бүлөнгөн суммаларны күчерү, артык түләнгөн яисә артык түләтелгөн суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган очен процентлар hэм артык түләтелгөн суммаларга исәпләнгөн процентлар суммалары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгөн яисә артык түләтелгөн суммаларны исәпкә алу (2010 елның 1 гыйнварыннан 2009 елның 24 июлендәге N 213-ФЗ номерлы Федераль закон белән гамәлгә кертелгөн редакциядәге абзац - алдагы редакцияне кар.);

администратор тарафыннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр керемнәрен төгәлләштерү;

Федераль казначылык тарафыннан артык түләнгөн яки артык түләнгөн салымнар, жыемнар hэм башка түләүләр суммаларын, шулай ук мондый кайтаруны вакытында башкармаган очен процентлар суммаларын hэм тиешле бюджетларның бердәм счетларыннан артык түләнгөн суммаларга исәпләнгөн процентларны кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) очен кирәkle артык бүлөнгөн акчалар суммаларын тиешле бюджетларга күчерү Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне исәпкә алу hэм аларны бүлү өчен билгеләнгөн федераль казначылык счетлары, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгөн.

45 статья. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше бюджет законнары hэм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәгэн килеш гамәлгә ашырыла.

2. Бюджетны чыгымнар буенча үтәу тубәндәгеләрне күздә тота:

- бюджет hэм акча йөкләмәләрен кабул итү hэм исәпкә алу;
- акча йөкләмәләрен раслау;
- акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү;
- акча йөкләмәләрен үтәүне раслау.

Бюджет акчаларын алучы агымдагы финанс елында бюджет йөкләмәләре лимитлары дәрәҗесенә житкерелгөн чикләрдә бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет чараларын алучы, муниципаль контрактлар, физик hэм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән яисә законнар, башка хокукий актлар, килешу нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алучы казначылык түләүләрен башкару турындагы курсәтмәләр (алга таба - босрык) hэм аларны түләүне санкцияләү очен кирәkle курсәтмәләр нигезендә бюджет акчалары исәбеннән акча йөкләмәләре түләү бурычын раслый.

4. Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә акча йөкләмәләрен түләү тәртибендә каралган документлар булуын тикшергәннән соң рөхсәт языуын (акцептны) башкару рәвешендә гамәлгә ашырыла.

Акча йөкләмәләрен түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет йөкләмәләре лимитлары алучыларга житкерелгөн чикләрдә гамәлгә ашырыла.

Халык алдындагы норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү жирлек бюджеты акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитлары житкерелгөн чикләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау бюджет акчаларын физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары файдасына күчерүне раслый торган курсәтмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәу буенча акча операцияләрен уздыруны раслаучы башка документлары тикшерүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

46 статья Бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше

Бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча бюджетны үтәу бюджет язмасы нигезендә бюджет дефицитын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан бюджет язмасы нигезендә гамәлгә ашырыла, мона

жирлек бюджетының бердәм счетындағы акчаларның калдық өлешиләре белән идарә итү операцияләре керми, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә.

47 статья. Жирлек бюджетын үтәгендә фактта алынган керемнәрне жирлек бюджеты турындағы каар белән расланганинан тыш куллану

Жирлек бюджеты үтәлеше вакытында алынган керемнәр, жирлек бюджеты турында каар белән расланган керемнәрнең гомуми күләмнән тыш, агымдагы финанс ельна һәм каар белән расланган керемнәрнең гомуми күләмнән тыш, агымдагы финанс ельна һәм план чорына жирлек бюджеты турындағы каарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль заемнары альштыруга, муниципаль бурыйны түләүгә, шулай ук жирлекнәң аларны үтәүгә караптан бюджет ассигнованиеләре житмәү очрагында жирлекнәң ижтимагый норматив йөкләмәләрен үтәүгә юнәлтелергә мөмкин, Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясының 3 пунктында караптан.

Максагчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнен 32 статьясындағы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, жирлек бюджетын үтәгендә жирлек бюджеты турында каар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансфертлар, агымдагы финанс ельна һәм план чорына жирлек бюджеты турындағы каарга үзгәрешләр кертмичә, бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, жирлек бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

48 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәү операцияләре 31 декабрьда, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындағы 2 пунктында курсәтелгән операцияләрдән тыш, тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның ин чик күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьда туктаталар.

Агымдагы финанс елының соңы эш көненә кадәр жирлек бюджетын үтәүгә казначылык хезмәтә күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен жирлек бюджетының бердәм счетында калган акчалар чикләрендә түләргә тиеш.

3. Агымдагы финанс елында субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш, аннаң алар бирелгән.

Агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге субсидияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында жирлек бюджетының бюджет акчалары баш администраторы каары нигезендә, курсәтелгән бюджетара трансфертларның калдығыннан артмаган күләмдә чираттагы финанс елында курсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен элек бирелгән бюджет кеременә кайтарылырга мөмкин.

**V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ,
КАРАУ һәМ РАСЛАУ**

49 статья. Бюджет исәпкә алуы һәм бюджет үтәлеше турында хисап бирү

1. Бюджетны исәпкә алуның һәм бюджет хисаплышының бердәм методологиясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисабы тубәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнәң финанс нәтиҗәләре турында хисап;

- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
  - 5) анлатма язы.
2. Жирлекнең бюджет хисабы еллық була. Бюджет үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

Ағымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тұгыз аенда бюджетның үтәлеше гурында хисап Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советының һәм Ревизион комиссиясенең Финанс-бюджет палатасына хисап тапшыру срокы тәмамланғаннан соң ун көннән дә соңға калмыйча Жирлек советына һәм Ревизион комиссиясенә жиберелә.

Бюджет үтәлеше турында еллық хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

50 статья. Бюджет үтәлеше турында еллық хисапны тышкы тикшеру

1. Бюджет үтәлеше турында еллық хисап аны Советта каралғанчы тышкы тикшеру узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының (администраторларының) бюджет хисаплылығын тышкы тикшерүне үз эченә ала һәм бюджет үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә әзерләргә тиеш.

2. Бюджет үтәлеше турында еллық хисапны тышкы тикшеру, Россия Федерациясе бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, Жирлек Советының муниципаль хокукий акты белән билгеләнгән тәртиптә Ревизион комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жирлекнең башкарма комитеты аңа бәяләмәне әзерләү өчен ағымдагы елның 1 апреленнән дә соңға калмыйча бюджетның үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы еллық хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган сротка башкарыла. Бюджет үтәлеше турында хисапка Бәяләмә төп администраторларының (администраторларының) еллық бюджет хисабының еллық бюджет хисабы курсәтке үләренә нигезләнеп әзерләнә.

4. Бюджетның үтәлеше турында еллық хисапка Бәяләмә Жирлек советына һәм Жирлекнең башкарма комитетына Жирлек Ревизион комиссиясе тарафыннан тапшырыла.

51 статья. Жирлек советына бюджет үтәлеше турында еллық хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау.

1. Ел саен 1 майдан да соңға калмыйча, Жирлек башкарма комитеты житәкчесе Жирлек советына хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра.

2. Бюджетның үтәлеше турында еллық хисап белән бер үк вакытта аңа карата бюджет һәм бюджет хисаплылығы үтәлешенә һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрен файдалануның башка нәтижәләренә анализ ясалган анлатма, жирлек бюджеттының үтәлеше турында карап проекты, жирлек бюджеттының үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм жирлекнең консолидацияләнгән бюджеттының үтәлеше турында бюджет хисабы, Россия Федерациясенең бюджет законнарында каралған башка документлар тапшырыла.

3. Жирлек Советы утырышында жирлекнең башкарма комитеты житәкчесе яки аның ризалығы буенча жирлекнең ревизия комиссиясе рәисенең бюджет үтәлеше турында доклады тыңлана.

4. Бюджетның үтәлеше турындагы хисапны тикшеру һәм карау йомгаклары буенча Жирлек Советы бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау һәм Комиссия тарафыннан тиешле карап кабул итү яисә бюджетның үтәлеше турындагы каарны кире кагу турында карап кабул итә.

5. Бюджетның үтәлеше турындагы карап Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул курсәткечләрне дерес түгел яисә тулы чагылдыру фактларын юкка чыгару һәм бер айдан да артмаган сротка кабат тапшыру өчен кайта.

52 статья. Бюджет үтәлеше турында карап

Бюджет үтәлеше турындагы карап белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет дефициттының (профициттының) гомуми күләмен курсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтэлеше турындагы карарга аерым күштимталар белэн күрсәткечләр раслана:

- район бюджеты көрөмнәре классификациясе кодлары буенча бюджет көрөмнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- чыгымнар классификациясенең бүлекләре нәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет дефицитын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет дефицитын финанслау чыганаклары;

Бюджетның үтэлеше турындагы карар белэн бюджет законнары нәм Советның муниципаль хокукий актлары белэн билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

VI бүлек МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

53 статья.Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы хокукий актларның, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга башка түләүләр буенча ачык норматив йөкләмәләрен нәм йөкләмәләрне шартлатучы хокукий актларның нигезләмәләрен үтәүне тәэммин итү, шулай ук дәүләт (муниципаль) контрактлары, бюджетттан акча бирү турында килешүләр (килешүләр) шартларын үтәү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы нәм эчке, башлангыч нәм аннан соңғы финанс контроленә бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Жирлек фондының Ревизион комиссиясенең контролъ эшчәнлеге булып тора

3. Эчке муниципаль финанс контроле Жирлек башкарма комитетының органнары (вазыйфаи затлары) булып торучы муниципаль финанс контроле органнарының контролъ эшчәнлеге була

4. Халыкның Жирлек бюджетын үтәү процессында бюджет бозуларын кисәту нәм кисәту максатларында беренчел контролъ гамәлгә ашырыла

5. Алдагы контролъ аларны үтәүнен законлы булуын, исәпкә алуның нәм хисаплылыкның дәреслеген билгеләү максатларында Жирлек бюджетын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.